

Aan de minister van BZK
Van CZW/S&B en BFR/B&A

nota

Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel
herindeling van de gemeenten Hilversum en Wijdmeren

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2026-0000166821

Datum

7 april 2026

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

BFR/B&A

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Op 20 maart jl. heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken verslag uitgebracht over het wetsvoorstel tot 'lichte samenvoeging' van de gemeenten Hilversum en Wijdmeren. Leden van 10 verschillende fracties hebben vragen gesteld over het herindelingsproces. De vragen van de commissie zijn beantwoord in de bijgaande nota naar aanleiding van het verslag.

Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending van de nota naar aanleiding van het verslag aan de Tweede Kamer, en hiertoe te ondertekenen:

- de aanbiedingsbrief;
- de nota n.a.v. het verslag.

Kern

- Het wetsvoorstel betreft de herindeling van de gemeente Hilversum en Wijdmeren. Het betreft hier een lichte samenvoeging: een herindeling waarbij ten minste één van de betrokken gemeenten (in dit geval Hilversum) niet wordt opgeheven, en het grondgebied van de andere gemeente (in dit geval Wijdmeren) wordt toegevoegd aan de bestaande gemeente. De voorgenomen datum van herindeling is 1 januari 2027.
- De betrokken gemeenten hebben zelf het initiatief genomen tot deze herindeling ('herindeling van onderop'). Gedeputeerde staten van Noord-Holland hebben een positieve zienswijze over het herindelingsadvies uitgebracht. De Raad van State heeft blanco advies uitgebracht. Op 4 december 2025 is het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer.
- Op 20 maart jl. hebben de fracties van D66, VVD, GroenLinks-PvdA, CDA, JA21, FVD, BBB, SGP, ChristenUnie en Groep Markuszower inbreng geleverd voor het verslag.
- Er is een aantal thema's dat in verschillende vragen terugkomt, namelijk:

1. Het maatschappelijk draagvlak voor de herindeling

- Eén van de criteria die het kabinet voor de beoordeling van een herindeling hanteert is draagvlak. Het draagvlak criterium is vervolgens opgesplitst in bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk draagvlak. De vragen van de commissieleden richten zich hoofdzakelijk op *maatschappelijk draagvlak*. Verschillende fracties vragen hoe de regering kan concluderen dat er voldoende

maatschappelijk draagvlak is, nu naar oordeel van de Kamerleden in het participatietraject niet expliciet de vraag is gesteld is of inwoners ten principale voor of tegen herindeling waren.

Onze referentie

2026-0000166821

Datum

7 april 2026

- *Voorgestelde beantwoording*: In het herindelingsadvies staat een logboek opgenomen waarin de participatieactiviteiten van de gemeenten Hilversum en Wijdmeren staan opgenomen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het criterium uit het Beleidskader gemeentelijke herindeling. Deze participatie richt zich hoofdzakelijk op de vraag 'hoe' de nieuwe gemeente moet worden vormgegeven. De rol van de minister van BZK is om het doorlopen arhi-proces te beoordelen, maar het beantwoorden van de vraag 'of' de gemeente moet herindelen speelt zich af in de fase voordat een arhi-procedure is opgestart. Het is aan de lokale bestuurders en de lokale volksvertegenwoordiging om een gedegen besluit te nemen over de bestuurlijke toekomst van hun gemeente en daarbij alle relevante criteria mee te wegen (dus onder andere, maar niet uitsluitend, maatschappelijk draagvlak). Uit het aantal voorafgaand aan het herindelingsadvies ingediende zienswijzen (48, waarvan een enkele kritisch op de herindeling zelf) blijkt ook geen aanleiding om het lokale besluit tot herindelen in twijfel te trekken.

2. De wenselijkheid van een referendum:

- Verschillende fracties vragen waarom geen referendum is gehouden. Ook wordt gevraagd waarom een referendum niet verplicht wordt gesteld als gemeenten gaan herindelen. Verder wordt om een appreciatie gevraagd van het amendement-Vermeer. In dit amendement worden de gemeenteraden van Hilversum en Wijdmeren verplicht een (raadplegend) referendum te houden. Pas daarna wordt besloten of de herindelingswet in werking treedt.
- *Voorgestelde beantwoording*: conform het huidige beleid is het aan gemeenten zelf om invulling te geven aan de manier waarop zij maatschappelijk draagvlak voor een herindeling vaststellen. Dat kan via een referendum, maar dat is geen verplichting. Indien de Kamer dit wenst, gaat u graag in gesprek over de vraag of een referendum bij herindelingen in de toekomst wettelijk moet worden geregeld. Deze vraag overstijgt echter dit wetsvoorstel. Het amendement Vermeer wordt ontraden, mede vanwege de uiterste termijnen die uit de Wet arhi¹ volgen.

3. Alternatieven voor deze herindeling

- Er wordt door verschillende fracties gevraagd of er ook alternatieven voor deze herindeling zijn overwogen, zoals bijv. een ambtelijke fusie. De noodzaak voor een herindeling wordt ter discussie gesteld.
- *Voorgestelde beantwoording*: De gemeente Wijdmeren kampt al geruime tijd met evidente bestuurskracht problematiek. In 2023

¹ Wet algemene regels herindeling.

(voorafgaand aan het principebesluit om te herindelen) zijn er verschillende toekomstscenario's onderzocht: Zelfstandig blijven, vergaande regionale samenwerking, een ambtelijke fusie en een bestuurlijke fusie. Een bestuurlijke fusie bleek de meest duurzame en realistische optie. Hilversum bleek na verschillende verkenningen de beste herindelingspartner op het gebied van gezamenlijke doelen en financiële draagkracht.

Onze referentie
2026-0000166821

Datum
7 april 2026

4. Identiteit dorpen

- Er is door verschillende fracties gevraagd hoe de identiteit van de Wijdemeerse dorpen in de nieuwe gemeente gewaarborgd blijft.
- *Voorgestelde beantwoordingslijn:* De nieuwe gemeente zal werken met wijkgericht beleid én dorpsgericht beleid. Er komen wijkregisseurs en dorpscoördinatoren om de verbinding tussen gemeente en inwoner te leggen. De nieuwe gemeente zal gaan werken volgens een participatieverordening en met participatiebeleid. In aanloop naar 2027 worden er bovendien samen met inwoners van Wijdemer Dorps-CV's gemaakt, waarin de waarden en verhalen van de dorpen worden vastgelegd. Deze Dorps-CV's worden via een warme overdracht aan de nieuwe gemeenteraad meegegeven.
- Op grond van de Wet arhi moet het wetsvoorstel uiterlijk op 17 september 2026 in werking zijn getreden, om per 1 januari 2027 de fusie te voltrekken. Om die reden is een spoedige behandeling van dit wetsvoorstel wenselijk. U heeft de Tweede Kamer desgevraagd op 3 april jl. aangegeven dat het uw streven is de nota n.a.v. het verslag voor 10 april te verzenden.

Toelichting

- De Kamercommissie BiZa ontving naar aanleiding van het wetsvoorstel een aantal brieven van bezorgde burgers, en verzocht de minister van BZK om reactie hierop. De reactie is door uw ambtsvoorganger op 22 januari 2026 aan de Kamer verzonden.
- De Kamercommissie besloot daarnaast om belanghebbenden in de gelegenheid te stellen om een schriftelijke reactie op het wetsvoorstel in te sturen. Er zijn naar verluid 400-500 reacties ontvangen. De inhoud van deze reacties is niet met BZK gedeeld. Verder heeft de Kamercommissie op 13 maart jl. een werkbezoek aan de betreffende gemeenten gebracht. In het verslag wordt gevraagd of de regering bekend is met de consultatieronde van de Tweede Kamer, waarbij (naar verluidt) een groot aantal negatieve reacties is opgehaald.²
- Op 12 maart jl., de dag voor het werkbezoek, heeft het lid-Vermeer een amendement ingediend. Het amendement verplicht de gemeenteraden van Hilversum en Wijdemer om voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wet een raadgevend referendum te houden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Geen, m.u.v. persoonsgegevens ambtenaren.

² De inhoud van deze reacties is niet met BZK gedeeld. De fractie van FvD stelt dat het om ongeveer 400 reacties ging, waarvan ca. driekwart negatief was.

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Onze referentie

2026-0000166821

Datum

7 april 2026

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief Tweede Kamer	Ter ondertekening.
2	nota naar aanleiding van het verslag	Ter ondertekening
3	verslag Tweede Kamer	Ter informatie.